

עין משפט
נר מצוה

יב:

לפני אידיהן

פרק ראשון

עבודה זרה

מסורת הש"ס

^(א) [בדל"ש הני' מניגל', ^(ב) [גימין ע, ^(ג) [פסחים קיב, ע"ש, ^(ד) [נ"ל למתלן],

✠❖❖❖✠

תורה אור השלם

1. ולא ידבק בידך מאומה מן החרץ למען ישוב י? מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך וידברך באשר נשבע לאבותיך: דברים יג יח

✠❖❖❖✠

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא וכו' ושם בעבודת כוכבים אצלו ללקוח עין לקמן דף מג ע"ב מוס' ד"ה אמרו לו דף מח ע"ב מוס' ד"ה לא: בא"ד לא בתיב בה אביהא באורייתא.
לא וימי לבין דהמית אס היה האסור נכנס בחורה ולשון אכילה לא מוכר רק נגדרי קבלה אבל האמת הא דלאורייתא לא כמיט האסור כלל רק בקרא נגדרי קבלה ויחללו וזמי ממוס ובהואו קרא הא כמיט אכילה א"כ לא מוכר שום אסור רק נגשון אכילה וי"ע. גם קשה אלא לא אמר בפשטות כיון דליתקש לבזוי ממוס לגמרי איתקש ונמת אף של אכילו אסור דנמת לא כמיט אכילה ואי דלא איתקש רק למה דמוכר במקור הא נלז זה גם דרך הנלוו לא היו דלאורייתא דהא בקרא לא מוכר האיקס רק לענין אכילה ועיין מוס' ב"ק דף עא ע"ב:

✠❖❖❖✠

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל וכו' בדמנה מומר: (ב) תוס' ד"ה בצולע וכו' פרק מומין אלו משמע: (ג) בא"ד ערקא ופי' מולעת ארובה ומזויה כמים וכו' ומוזלל את הדם וכו' עד שתהא כמו פתית: (ד) בא"ד ומנאל כריסו צבה. י"ב דממשקין עלה בפרק מומין אלו נגמרא כריסו צבה ומיפק לי משום סכנת עולא אהא קיימא דמיא מעשה בלחד שניקש להשחין מים ולא השחין ומנאלת כריסו צבה ומקשין עלה מפני מה אמרו שזה שכריסו צבה מפני שלא השחין שמה ערקא צלע וצנחת צטטו ופקינן שהיה שחן של אותו האדם שותת והצולע ערקא כל לתוללות שצמעי מוזלל הערקא מכאן ידעינן שמפני שניקש להשחין ולא השחין מנאלת כריסו צבה: (ה) בא"ד דניי אינשי עב"ל הסי':

✠❖❖❖✠

מוסף רש"י

דחלא שמגז. מומין חוק (גיטין ו, ב). דמפקיד אבייתיה. לזוזה על נכסיו (טו), בבכסי חזוריי. ממונה על כסות של חרס (רשב"ם פסחים ק"ב).

פרצופות ‏פ"ה‏. דלע"ג דמנשק לעצודת כוכבים אינו חמור

כמשמחזה מ"מ כיון דליכא נמי איסורא דלאורייתא

במנשק שמעינן לה מהא דלעיל דאסור: **הבולע** **נימא** מותר

להחם לו חמין. ואע"ג דצנכורות פ' (ב) אלו מומין (דף מד):

משמע שגם אחר ששמה העלוקה

הוא יכול לחיות הרבה מ"מ מחללין

עליו את השבת כיון שיש בה סכנה

מידי דהוה אמכא שעל גב היד וגב

הרגל (לקמן דף כח). דחשנינן כמכא

של חלל לחלל את השבת אף על גב

שפעמים מתפרא מאליו. בערוך גרס

ערקא (פ' תולעת קטנה ומזויה צמי'

וכשנופלת על הצצר נתלית בו ומוזללת

הדם וכל זמן שמוזללת היא נתמלאת

מן הליחה שמוזללת ומתנפחת עד שיהא

כמו חבית קטנה וכשארס צולע בתוך

המים מוזללת ליחה שצמעי' ומתגדלת

במעי' (ר') ומנאל כריסו צבה וס"א עלקא

כרוס זלות (תהלים יב) מתרגמינן

כעלקא דמוזללת דמהון דצני אינשי (ח):

לא ישתה אדם. פרש"י דל"ג מן

הנהרות ולא מן האגמים דה"ה

מן הכלים ופי' כן לספרים דגרסי

אחרי כן נקרקיש אנכתמא ור"י פירש

דצדרי פסחים (פסחים ק"ב). גרסינן

צחק דשצדרי מן הנהרות ומן האגמים

צלילה ול"ג נקרקיש אנכתמא ולא

גרסינן נמי אי איכא אינשי אחרינא

צדדיה לימא ליה פלניא וכו' אבל יש

סס צרייתא אחרת לעיל מהך דגריס

צלילי רביעיית וצלילי שבתות וגריס

נקרקיש אנכתמא: **עיר** שיש בה

עבודת כוכבים. פ"ה רגילות הוא

להיות לכן שוק ויריד ציוס אידס

ושאינס מעוטרות היינו טעמא

דמותרות משום דלא מטיא מינייהו

הנאה לעצודת כוכבים ואי משום נושא

ונותן ציוס אידס ה"מ לזבוי אי משום

תקרובת אי משום דדרך לוקח להיות

שמת ואילו ומודי אבל למוזן מינייהו

שרי דסתם מוכר עבד הוא הכא

משמע שחור בו רש"י ממה שהיה מפרש לעיל (דף ג.) דלשאת ולתת

היינו מקח וממכר ומיהו קשיא אי ציוס אידו מיירי שיהיה השוק

ציוס איד היאך לוקחין מהס הא אמרינן לעיל (דף ו.) דאין לוקחין

מהס דבר שאינו מתקיים ואילו בגמרא דהכא (דף יג.) אמרינן דבר

ירמיה זין חד פיתא ועלה דההוא עובדא אמרינן צירושלמי א"ל חד

לחצריה ואת לא לקחת גלוסקין מימין לךך פירש רבינו מאיר דהכא

מיירי ציריד שעשוי להניח בו מכס ושלא ציוס אידס מיירי ולכן

בשאינס מעוטרות אין כאן איסור: **אלא** בוורד והדרם דקמתהני מריחא.

הקשה ר"ת מ"ש מצת תיהא דאמרינן לקמן פ"ב (דף סו.) דשרי

משום דריחא לאו מילתא היא ותיירך דשאיני וורד והדס דעיקרייהו לריחא קיימי והיו כמו קטורת דלף ללחר שנגשית מלכותו נהי שאין

מועלין בו איסורא מיהא איכא ואפילו לא הוי עיקרייהו לריחא שמה יש לאסור דהא דאמרינן (פסחים דף כד:) כל איסורין שבתורה אין

לוקין עליהן אלא כדרך הנחתן מכל מקום איסורא מיהא איכא * ושמא בעצודת כוכבים אפילו ללקות נמי לקי מידי דהוה אכלאי הכרס

דלוקין עליהס אף שלא כדרך הנחתן משום דלא כתיבא צהו אכילה וצעצודת כוכבים נמי *לא כמיצ צה אכילה צאורייתא אלא צדצרי קבלה

(תהלים קו) ויאכלו מזבחי מתים ואע"ג דכתיב (דברים לג) אשר חלב וצחימו יאכלו מכל מקום לא הוזכר אכילה אכל איסור רק צדצרי קבלה

דאיתקש וצח למת ויאכלו מזבחי מתים כדאיתא פרק אין מעמידין (לקמן דף טו:) ואפילו אס תמאל לומר דמלקות ליכא איסורא מיהא

איכא אבל צת תיהא אע"ג דציין נסך מיירי דכעין איסור עצודת כוכבים החמירו בו התם ליכא הנאה כי אדרבה חוק היין נכנס בחוטמו

ומזיקו וטעם האוסר לאו משום הנאת הריח אלא משום דחשיב ליה כשתייה שהריח נכנס בגופו והוא חוק ביותר ואפילו את"ל דשתייה גסה

מותרת באיסור הנאה הכא כיון דאס היה שותה היין עלמו לא היתה לו שתייה גסה יש לאסור הריח הדומה לממש אע"פ שאינו נהנה

ווע' מוס' לקמן סו: ד"ה אציין: **אבל** **מעוטרות בפירות מותרות**. ולרבי יוחנן שאינן מעוטרות מיהא מותרות וא"ת לקמן פרק אין מעמידין

(דף לג.) דתני ישראל ההולך ליריד דמעות הנמצאים צידו בחורה אסורין דאימר עצודת כוכבים ציין ומסיק דאי גלימא וציין הכא הוה מוצין ליה

כלומר ולא היה הולך שס באיסור משמע שאינו יכול ליךך לשס כי אס באיסור ואמאי הוה לן ^(א) (למימני) צההיא דחמויות שאינן מעוטרות

לדבר איסור ויש לומר דהתם מיירי בשכל חמויות העיר מעוטרות לדבר איסור לרשב"ל צוורד והדס ולרבי יוחנן מיהא בפירות אי נמי

הך צרייתא דלקמן מיירי ציריד שלוקחין מכס מכל מי שאינו רוזה להניח עטרה ואמאי כרבי נתן דבסמוך דלסר צין נהנה צין מהנה

ואס תאמר לקמן בצרייתא (דף יג.) אמאי לא תלי דוצן מצעה"ב שאינו קצוע דשרי לכוילי עלמא למוזן מינייה כל דבר אף פיתא וסנדל

דמשמע לקמן בשמעתי'ן ויש לומר דהתם בצרייתא מיירי צישראל תגר דלעולס שקלי מיכסא או מן הלוקח או מן המוכר:

פרופוס ‏ל"ג‏. הא תנא מעיין דליכא סכנת למא וקא אסר: **משום**

דצעי למיתני כיונאל צו לא יניח פיו על גבי סילון. דגבי מעיין תנא

שמייה ולא תנא הנחת פה הלכך לא שיך למיתני כיונאל צו גביה

אבל צפרופוס תנא הנחת פה ושיך למיתני גביהו כיונאל צו דאסור

נמי הנחת פה דאילו לשחות ולשחות

צידו ליכא סכנתא דצדיק לכו צדיה:

צידו אחס. ממחר חורק צפיו ואינו

צודק אבל צשמי ידיו יכול לעכצו צידו

ויעיין: **נימא**. היא עלוקה: **להסס**

לו. מים חמים לשחות בשבת דסכנת

נפשות היא כדקמני צצרייתא דמו

צראשו: **אדסי** ו**סי**. בתוך זמן

שמחממין לו המים שקוהו חומץ שלא

ימחר למות: ו**יצורא**. לירעה: **חלא**

שמגו. חומץ חזק איגר"א בלע"ז:

צצירי. שד הממונה על מכת סנוירים.

לא גרס הכא לא מן הנהרות ומן

האגמים דה"ה נמי מן הכלים: **ויסרייה**.

יקלצו משנתו ולימא ליה צחינא מיא:

נקרקש צנכתמא. יקשקש צכיסו

החצבא על החצב לדימיי כגצרא

צהדיה: איודר **משצירי** **צצירי**

צירי **רירי** **ירי** **רי** **צכסי** **חיורי**. לחש

הוא ומתמעט והולך משס השד כאשר

הוא שומע מיעוט מיצות אות אחר

אות עד רי וכן הוא הלחש להצריחו

משס. סנוירים תרגומו **צצירי**

(בראשית יט): **בחרנ'י** **עיר** **שיס צה**

עצודס כוכבים. ודרך העוצדי כוכבים

להיות להס יוס שוק ויריד ציוס אידס:

והיו צה חנויות מעוטרות. וסימן הוא

להס שאותן חנויות של עצודת כוכבים

הס ליטול מהס מכס: **מעוטרות אסורות**.

מפרש בגמ': **שאין מעוטרות מותרות**.

דצאותן שאין מעוטרות לא שקלי

מינייהו מכסא לעצודת כוכבים ולא

מטיא לעצודת כוכבים הנאה מינייהו.

ואי משום דנושא ונותן ציוס אידס ה"מ

לזבוי לכו דלמא מוצן ליה צהמה

ואילו ומקריצ לה לעצודת כוכבים אי

נמי דרך לוקח להיות שמה ואילו

ומודי אבל למוזן מינייהו דבר המתקיים שרי דסתם מוכר עבד הוא:

גב' צוורד **והדס**. של תקרובת עצודת כוכבים והוא סימן להס

שחמויות הללו של עצודת כוכבים הן: **דקא משהני מריחא**. וורד והדס

דרך לשטחן לפני עצודת כוכבים ואסורין משום תקרובת עצודת

כוכבים: **אבל צפירות**. מותרין ליקח מהן ואף על גב דמטיא הנאה

לעצודת כוכבים בהנך וציני לית לן צה כדמפרש [וג.] ^(ב) צמהנה מותר:

מהנה

דשרי

שאין

אין

הכרס

קבלה

קבלה

מיהא

ומזיקו

מותרת

ווע' מוס' לקמן סו: ד"ה אציין: **אבל** **מעוטרות בפירות מותרות**. ולרבי יוחנן שאינן מעוטרות מיהא מותרות וא"ת לקמן פרק אין מעמידין

(דף לג.) דתני ישראל ההולך ליריד דמעות הנמצאים צידו בחורה אסורין דאימר עצודת כוכבים ציין ומסיק דאי גלימא וציין הכא הוה מוצין ליה

כלומר ולא היה הולך שס באיסור משמע שאינו יכול ליךך לשס כי אס באיסור ואמאי הוה לן ^(א) (למימני) צההיא דחמויות שאינן מעוטרות

לדבר איסור ויש לומר דהתם מיירי בשכל חמויות העיר מעוטרות לדבר איסור לרשב"ל צוורד והדס ולרבי יוחנן מיהא בפירות אי נמי

הך צרייתא דלקמן מיירי ציריד שלוקחין מכס מכל מי שאינו רוזה להניח עטרה ואמאי כרבי נתן דבסמוך דלסר צין נהנה צין מהנה

ואס תאמר לקמן בצרייתא (דף יג.) אמאי לא תלי דוצן מצעה"ב שאינו קצוע דשרי לכוילי עלמא למוזן מינייה כל דבר אף פיתא וסנדל

דמשמע לקמן בשמעתי'ן ויש לומר דהתם בצרייתא מיירי צישראל תגר דלעולס שקלי מיכסא או מן הלוקח או מן המוכר:

אבל

<div></div>
בו א ב מיי פ"א מהל' רולת ושמינת נפש הלכה ו סמג עשין עט טוש"ע ח"מ סימן מח סקף ט:
בו ג מיי פ"ב מהלכות שבת הלכה ו וסמג לאין מה טוש"ע א"ח סימן שכה סקף ו:
בוח ד מיי פ"א מהל' רולת הלכה ו טור וש"ע ח"מ סימן מח סקף ט וטוש"ע י"ד סי' קנח סקף ה צהג"ה:
במה ה מיי פ"ט מהל' עבודת כוכבים הל' יב סמג לאין מן טוש"ע י"ד סימן קמט סקף ג:
<p>✠❖❖❖✠</p> <div></div>
<p>לעזי רש"י</p> איתר"א. חומך.
<p>✠❖❖❖✠</p>
<p>רבינו חננאל</p>

^(א) עיי' בערוך ערך ערקא א'.